

Protokół

8. posiedzenia III. sesyi, IV. peryodu Sejmu galicyjskiego, z dnia 24. czerwca 1880.

Początek o godzinie 11. minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy Ludwik hr. Wodzicki.

Sekretarze: Czaykowski Alfons, Jasiński Józef, Stadnicki Jan i Turzański.

Obecnych posłów 107.

Ze strony Rządu: Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Filip Zaleski.

Marszałek zagaja posiedzenie i oznajmia, że protokół z 7. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie podniesiono przeciw niemu żadnego zarzutu.

Sekretarz p. Jasiński Józef, czyta dostatecznie popartą interpelacją posła Romanowicza, wy-stosowaną do c. k. komisarza rządowego z powodu niesankcyonowania ustaw przez Sejm uchwa-lonych.

Marszałek zawiadamia Izbę, że komisya gminna i komisya dla wniosku posła Krukowieckiego ukonstytuowała się i wybrała, pierwsza przewodniczącym posła Grocholskiego, zastępcą przewodni-czącego posła Popiela Pawła, a sekretarzem posła Maxa, druga zaś przewodniczącym posła Kies-zkowskiego, zastępcą przewodniczącego posła Krukowieckiego, a sekretarzem posła Romera.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta dostatecznie poparty wniosek posła Męcińskiego nastę-pującej treści :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wniosek naglący.

W obec zagrażającego krajowi niebezpieczeństwa, iż w skutek taryfy klasyfikacyjnej zapro-po-nowanej przez Rząd komisji centralnej do regulacji podatku gruntowego, podatek ten u nas byłby tak znacznie podwyższonym, że doprowadziłby kraj nasz do nieodzownej ruiny: Sejm wybierze ko-

misyą z siedmiu członków do zbadania téj sprawy i przedstawienia Sejmowi jak najspieszniej odpowiednich wniosków, dążących do usunięcia grożącej niesprawiedliwości i nieuchronnego zubożenia.

Lwów dnia 24. czerwca 1880.

Wnioskodawca:

J. Męciński.

A. Dobrzyński, Ignacy Łukasiewicz, Pławicki, Józef Jasiński, Władysław Wolański, Garbaczynski, Sawczyński, Mochnacki, Gorayski, Max, Szcześnie Koziobrodzki, Janko, Hipolit Czaykowski, Onyszkiewicz, Łazarski, Olejnik, Wodziński, Gedel, ks. Kowalski, Wolfarth, ks. Kitrys, Polanowski, Paweł Popiel, Korytowski, Torosiewicz, Majer, Wasilewski, Rey, Madeyski, Sptawiński, Stadnicki, Zborowski, Podlewski, Tyszkowski, Matkowski, Jaworski, Jan Czaykowski, Wesołowski, Franciszek Jasiński, Alfons Czaykowski, Porfiry Mandyczewski, Walery Waygart, Szujski, Maksymilian Zatorski, Pietruski, Małecki, Grocholski, Hoszard, Zbrożek, Smolka, Badeni, Romer, ks. Buchwald, Czerkawski, Mycielski, Wereszczyński, Henryk Wodzicki, ks. Chełmecki, Baum, Goldman, Skałkowski, Tarnowski, Chrzanowski, Michałowski, Ochrymowicz, Hausner, Dydyński, Karol Scipio, Zuker, Jan Stadnicki, Sanguszko, Bartmański, Then, Krukowiecki, Russocki.

Poseł Męciński wnosi, ażeby jego wniosek uznać za nagły, nie wydrukować go i dziś jeszcze przystąpić do wyboru komisji z 7 członków, do której jego wniosek ma być odesłany.

Izba uchwała nagłość.

Następnie uzasadnia poseł Męciński swój wniosek.

Izba uchwała wybór komisji i odesłanie do niej wniosku posła Męcińskiego.

Sekretarz poseł Jasiński Józef czyta spis petycji od Nr. 188. do Nr. 242. przydzielonych przez Marszałka następującym komisjom:

Nr. 188. komisji prawniczej — Nr. 189. komisji prawniczej — Nr. 190. komisji administracyjnej — Nr. 191 komisji administracyjnej — Nr. 192. komisji administracyjnej — Nr. 193. komisji edukacyjnej — Nr. 194. komisji petycyjnej — Nr. 195. komisji administracyjnej — Nr. 196. komisji administracyjnej — Nr. 197. komisji administracyjnej — Nr. 198. komisji administracyjnej — Nr. 199. komisji budżetowej.

Poseł Tyszkowski wnosi, ażeby petycję Nr. 199 odczytać.

Izba uchwała ten wniosek.

Potem czyta sekretarz poseł Jasiński Józef petycję Nr. 199.

Dalsze petycje przekazane zostały:

Nr. 200. komisji kultury krajowej — Nr. 201. komisji prawniczej — Nr. 202 komisji edukacyjnej — Nr. 203. komisji edukacyjnej — Nr. 204. komisji edukacyjnej — Nr. 205. komisji edukacyjnej — Nr. 206. komisji gminnej — Nr. 207. komisji budżetowej — Nr. 208 komisji drogowej — Nr. 209 komisji petycyjnej — Nr. 210. komisji budżetowej — Nr. 211. komisji drogowej — Nr. 212. komisji budżetowej — Nr. 213. komisji drogowej — Nr. 214. komisji budżetowej — Nr. 215. komisji administracyjnej — Nr. 216. komisji budżetowej — Nr. 217. komisji prawniczej — Nr. 218. do 223. komisji budżetowej — Nr. 224 komisji petycyjnej — Nr. 225 do 227 komisji budżetowej — Nr. 228 komisji edukacyjnej — Nr. 229 komisji drogowej — Nr. 230. komisji drogowej — Nr. 231. komisji edukacyjnej — Nr. 232. komisji kultury krajowej — Nr. 233. komisji drogowej — Nr. 234. komisji prawniczej — Nr. 235. komisji budżetowej — Nr. 236. ko-

misyi drogowej — Nr. 237. do 239. petycyjnej — Nr. 240. komisji drogowej — Nr. 241. do 243. komisji budżetowej.

Przystąpiono do porządku dziennego.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy o języku wykładowym w wyższym gimnazjum w Brodach.

Posel Jasiński Józef wnosi odesłać ten przedmiot do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytania wniosku posła Maxa o przeniesienie Izby handlowej i przemysłowej z Brodów do Tarnopola.

P. Max uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej.

Posel Hausner wnosi wybór osobnej komisji konstytucyjnej z 5 członków, do której ma być odesłany wniosek posła Maxa.

Po przemówieniu posła Maxa przeciw wnioskowi p. Hausnera a posła Zukra za wnioskiem posła Hausnera odrzuca Izba wniosek posła Hausnera, a uchwała odesłanie wniosku posła Maxa do komisji administracyjnej.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku p. Hausnera o przeniesienie siedziby zarządów centralnych kolei żelaznych do kraju.

P. Hausner uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji administracyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Popiela Pawła o urządzeniu internatu przy seminarjum nauczycielskiem we Lwowie.

Posel Popiel Pawel uzasadnia swój wniosek i wnosi odesłać go do komisji edukacyjnej, co Izba uchwała.

Z porządku dziennego następują sprawozdania o petycjach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 15, Sejm. 67.) Julii Olewińskiej, wdowy po protokoliście Wydziału krajowego Lubinie Olewińskim, o wyznaczenie płacy wdowiej z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do wyznaczenia Julii Olewińskiej pensji wdowiej na podstawie przyjętych pełnych 10 lat służby krajowej ś. p. Lubina Olewińskiego jako urzędnika krajowego.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 152. Sejm. 250) Epifaniasza Jaremowicza o udzielenie veniam aetatis z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy Epifaniaszowi Jaremowiczowi veniam aetatis udzielić.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 11, Sejm. 53.) Michaliny Bobek Zalewskiej, artystki dramatycznej, względem przyznania jej pensji z funduszu emerytury przy teatrze hr. Skarbka istniejącego z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Prośbę Michaliny Zalewskiej o przyznanie jej pensji z funduszu emerytury aktorów sceny polskiej teatru hr. Skarbka odstępuje się Wydziałowi krajowemu jako władzy właściwej do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 52, Sejm. 123.) kuratoryi bursy św. Kazimierza w Tarnowie o stałą subwencyą dla rzeczonej bursy z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy, ażeby bursie św. Kazimierza w Tarnowie 2. marca 1880 zapadły termin zwrotu bezprocentowej pożyczki 2000 złt. skutkiem uchwały Sejmu krajowego z 26 kwietnia 1876 z funduszu krajowego udzielonej z rozłożeniem spłaty tego kapitału w półrocznych ratach po 250 złt. w. a. na lat cztery przedłużyć.

Po przemówieniu Posła Pietruskiego, sprawozdawcy i Golejewskiego czyni poseł Skałkowski poprawkę, ażeby rozłożyć spłatę na lat ośm.

Izba popiera dostatecznie tę poprawkę.

Po przemówieniu posła Spławińskiego za poprawką posła Skałkowskiego i sprawozdawcy uchwała Izba wniosek komisji petycyjnej z poprawką p. Skałkowskiego.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 260, Sejm. 262) Zubrawskiego Władysława, konduktora dróg krajowych, o zapomogę, z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy konduktorowi dróg krajowych Władysławowi Zubrawskiemu dla poratowania zdrowia zapomogę 100 złt. w. a. udzielić.

Po przemówieniu posła Golejewskiego za wnioskiem komisji petycyjnej i posła Krukowieckiego, który jest zdania, że wszystkie petycje, w których chodzi o pieniądze, powinny przejść przez komisję budżetową, przemawia poseł Zyblikiewicz i oświadcza, że sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyach, w których chodzi o pieniądze, powinny być wydrukowane.

Po oświadczeniu marszałka, że według §. 83 regulaminu komisya petycyjna i te komisye, którym oddano petycje do roztrząśnienia, rozpoznawszy je, przedstawiają Sejmowi sprawozdanie o tych petycyach, przyczem mogą pominąć formalność drukowania sprawozdania i rozdawania go na 24 godzin przed postawieniem go na porządek dzienny, przemawia poseł Zyblikiewicz i wnosi pod względem formalnym, aby sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyach, w których następuje obciążenie budżetu były wydrukowane i posłom na 24 godzin przed postawieniem na porządek dzienny rozdane.

Następnie oświadcza marszałek, że rzeczywiście według ustępu 2. § 83. regulaminu sprawozdanie komisji o petycji, zawierające wniosek, obciążający budżet funduszu krajowego, musi być wydrukowane.

Po przemówieniu posła Golejewskiego (2 razy), Krukowieckiego i Zyblikiewicza, usuwa marszałek sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Zubrawskiego z dzisiejszego porządku dziennego.

Sprawozdawca poseł Lenartowicz, czyta sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji (Nr. pet. 184., Sejm. 293.) Józefa Denesowicza o veniam studiorum z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy przyznać Józefowi Denesowiczowi uwolnienie od dowodu ukończenia szkół wymaganych ustawą służby krajowej do ubiegania się o posady urzędników rachunkowych i manipulacyjnych.

Poseł Jasinicki przemawia i wnosi, ażeby nad wnioskiem komisji petycyjnej przejść do porządku dziennego.

Izba popiera ten wniosek.

Po przemówieniu posła Golejewskiego i członka Wydziału krajowego Hozarda za wnioskiem komisji petycyjnej uchwała Izba zamknięcie dyskusji.

Następnie po przemówieniu posła Janickiego i sprawozdawcy odrzuca Izba wniosek posła Jasinickiego a uchwała wniosek komisji.

Następuje wybór komisji podatkowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek posłów: Tarnowskiego, Dobrzyńskiego, Korzyńskiego, Janowskiego, Ochrymowicza, Garbaczyńskiego i Wesołowskiego.

Marszałek przerywa posiedzenie aż do ukończenia skrutynium.

Po przerwie ogłasza poseł Dobrzyński wynik skrutynium.

Głosujących było 85, absolutna większość 43 głosów.

Wybrani zostali posłowie: Czaykowski Alfons 85 głosami, Grocholski 85, Haller 52, Jaworski 76, Męciński 83, Smarzewski 78, Wesołowski 81.

Następne posiedzenie naznacza Marszałek na dzień 26. czerwca 1880. o godzinie 11. rano z następującym porządkiem dziennym:

Porządek dzienny dziewiątego posiedzenia

3. sesji IV peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 26. czerwca 1880, o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie o petycyach.
2. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie odłączenia kilku gmin od Sądu powiatowego w Nizankowicach i przyłączenia ich do Sądu powiatowego w Przemyślu.
Sprawozdawca komisji prawniczej p. Dr. Waygart.
3. Drugie czytanie przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji górnego Dniestru i rzek doń wpadających. Sprawozdawca komisji kultury krajowej poseł hr. Stadnicki Jan.
4. Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie gminie Wysuczki prawa do poboru wyższych dodatków gminnych Sprawozdawca p. Dr. Smolka.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 15 popołudniu.

Marszałek krajowy:

L u d w i k W o d z i c k i

Sekretarze:

**Alfons Czaykowski
Turzański.**

Spis petycyi

po dzień 26 czerwca 1880 do Sejmu krajowego wniesionych.

- L. 244. Wydział powiatowy w Podhajeach, przez p. Torosiewicza, w przedmiocie zaprowadzenia oszczędności w budżecie krajowym.
- „ 245. Miączyńska Ludwina, właścicielka ogródka Froeblewskiego, przez posła Hausnera, o zapomogę.
- „ 246. Krasucki Franciszek, były referent katastralny, przez p. ks. Chełmeckiego, o zapomogę.
- „ 247. Ks. Lewicki Ignacy i Nawrocki Seweryn, przez p. Maxa, o remuneracyą za dusz starownictwo przy szpitalu tarnopolskim.
- „ 248. Obszary dworskie i parafianie obrz. łać. z Hnilcza i Panowie w powiecie podhajeckim, przez p. Wolfartha, o systemizowanie dusz starownictwa w Hnilczu.
- „ 249. Towarzystwo ruskie „Besida“ we Lwowie, przez p. Ochrymowicza, o subwencyą na teatr narodowy ruski.
- „ 250. Przeszalski Henryk, nauczyciel szkoły ludowej w Studziance, przez p. Wolfartha, o zapomogę.
- „ 251. Gmina m. Kałusza, przez p. Wolfartha, o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych i piwa na okres 6cio letni.
- „ 252. Przytulisko polskie w Wiedniu, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 253. Wydział Towarzystwa: „Philosophen-Unterstützungs-Verein“ na wszechnicy wiedeńskiej, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 254. Takiżsam wydział słuchaczy prawa, przez p. Smolkę, o zapomogę.
- „ 255. Rada powiatowa bohorodczańska, przez p. Kamińskiego, popiera petycyą towarzystwa politechnicznego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 256. Taż sama i przez tego samego posła z poparciem petycyi Rady powiatowej w Wieliczce, w sprawie ograniczenia parcelacyi gruntów włościańskich.
- „ 257. Towarzystwo rybackie w Stanisławowie, przez p. Kamińskiego, o uregulowanie rybołówstwa w drodze ustawodawczej.

- L. 258. Nauczyciele szkół ludowych okręgu kołomyjskiego, przez p. Waygarta, o uregulowanie płac, o przyznanie dodatków pięcioletnich i zmniejszenie lat służby na 30.
- „ 259. Zarząd główny towarzystwa pedagogicznego, przez p. Majera, o wyznaczenie znaczniejszej kwoty na zapomogi dla nauczycieli.
- „ 260. Gmina Korezyn, przez p. Rożankowskiego, o uznanie drogi z Krystynopola do Sokala za krajową.
- „ 261. Policht Wojciech, cieśla, przez p. Garczyńskiego, o zapomogę.
- „ 262. Gmina miasta Rymanowa, przez p. Bielińskiego, o zaprowadzenie sądu kolegiального w Sanoku.
- „ 263. Gmina Dobrotów, przez p. Radzikiewicza, o wyjednanie u c. k. Rządu bezpłatnego poboru solanki w celu poprawy chowu bydła.
- „ 264. Rada gminna w Kozłowie, przez p. Alfreda Potockiego, o uznanie drogi z Płotyczy do Jezierny za krajową.
- „ 265. d'Abancourt Xawery, słuchacz Akademii rolniczej w Wiedniu, przez p. Czerkawskiego, o zapomogę.
- „ 266. Gmina Ludeza, przez p. ks. Buchwalda, o przydzielenie jęj do powiatu rzeszowskiego.
- „ 267. Michał Czyżda, nauczyciel w Gołogórach, przez p. Wesołowskiego, o zapomogę, a ewentualnie o zaliczkę zwrotną.
- „ 268. Gmina Piwniczna, przez p. Tarnowskiego, o zarządzenie budowy drogi z Piwnicznej do Szczawnicy.
- „ 269. Chodorowski Alexander, pomocnik techniczny, przez p. Wernickiego, o zaliczkę na płacę.
- „ 270. Wydział powiatowy Trembowla, przez p. E. Wolańskiego, w sprawie reformy szkół średnich.
- „ 271. Towarzystwo prawnicze lwowskie, przez p. Madeyskiego, w przedmiocie wykładów prawa polskiego.
- „ 272. Gmina Mokrotyn kolonia, przez p. Głogowskiego, o zaprowadzenie etatowej szkoły jednoklasowej tamże.
- „ 273. Towarzystwo tatrzańskie, przez p. Pławickiego, o wydanie ustawy o rybołówstwie.
- „ 275. Nauczyciele szkoły etatowej I w Stanisławowie, przez p. Kamińskiego, o przyznanie pięcioletcia lub dodatku drożyźnianego.
- „ 275. Nauczyciele szkoły wydziałowej w Sokalu, przez p. Polanowskiego, o zapomogę.
- „ 276. Nauczyciele szkoły ludowej w Kołaczycach, przez p. Józefa Jasińskiego, o podwyższenie płac i udzielenie dodatku drożyźnianego.
- „ 277. Gmina m. Kołomyi, przez p. Jasińskiego Franciszka, o utrzymanie zakładu gimnazyalnego w Kołomyi.
- „ 278. Olpiński Julian, Dr. med., przez p. Szujskiego, o subwencją na wydawnictwo zbioru ustaw i rozporządzeń zdrowotnych.
-